

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXV. — Wydana i rozesłana dnia 31. marca 1903.

Treść: **M** 73. Rozporządzenie, dotyczące ochrony przed cholerą ptasią i jej tępienia.

73.

Rozporządzenie Ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu, kolei żelaznych i rolnictwa z dnia 29. marca 1903,

dotyczące ochrony przed cholerą ptasią i jej tępienia.

Na zasadzie postanowień § 1. ustawy z dnia 29. lutego 1880. Dz. u. p. Nr. 35, dotyczącej ochrony przed zaraźliwymi chorobami zwierząt i tępienia tych chorób, rozporządza się co następuje:

§ 1.

Celem zapobieżenia zawleczeniom cholery ptasiej i innych podobnych zaraźliwych chorób u drobiu do królestw i krajów, w Radzie państwa reprezentowanych, stosować należy odpowiednio przepisy § 5. ogólnej ustawy o zarazach zwierzęcych.

§ 2.

Gdy drób ginie wśród takich objawów, które według pouczenia, dołączonego do tego rozporządzenia, uzasadniają podejrzenie cholery ptasiej, winien właściciel zwierząt lub tegoż zastępca w myśl przepisu § 15. ogólnej ustawy o zarazach zwierzęcych zawiadomić o tem natychmiast przełożonego gminy (obszaru dworskiego), względnie polityczną władzę powiatową.

Właściciel zwierząt lub jego zastępca winien następnie zwierzęta, które wyglądają jeszcze na cał-

kiem zdrowe, od chorych natychmiast odłączyć, ile możności na mniejsze partje podzielić i osobno porozmieszczać. Chore zwierzęta trzymać należy w zamkniętym kojcu, zdrowe w zamkniętym obejściu.

Jeżeli na obszarze zarazą dotkniętej zagrody znajdują się przepływy lub ogólnie dostępne drogi, natenczas należy zdrowe zwierzęta od przepływów tych i dróg trzymać z daleka.

§ 3.

Przełożony gminy (obszaru dworskiego) obowiązany jest każde takie zawiadomienie bezzwłocznie przełożonej politycznej władzy powiatowej zakomunikować, zachowania tymczasowych środków ostrożności (§ 2.) ściśle przestrzegać i jedno z padłych zwierząt w nieprzepuszczalnym naczyniu przesłać politycznej władzy powiatowej dla stwierdzenia przyczyny śmierci; to ostatnie zarządzenie odpada jednak, jeżeli w odnośnej miejscowości cholera u drobiu urzędownie już stwierdzono.

W przypadkach szczególnej wagi może polityczna władza powiatowa wysłać na rządowy koszt państwowego weterynarza na miejsce zarazy celem stwierdzenia zarazy i wydania odpowiednich weterynarsko-policyjnych zarządzeń.

§ 4.

Po urzędowym stwierdzeniu, że cholera ptasia istotnie wybuchła, winien przełożony gminy (obszaru dworskiego) podać to do publicznej wiadomości w sposób miejscowym zwyczajem przyjęty. Pomijając tymczasowe środki ostrożności (§ 2.), które i nadal zachowywać należy, winna polityczna władza powiatowa zarządzić jeszcze co następuje:

- a) Odnośne obejście należy, jako dotknięte zarazą, oznaczyć przez przybicie w odpowiednim miejscu tablicy ostrzegawczej z łatwo czytelnym napisem: „Cholera ptasia“;
- b) z zarażonego obejścia tylko zdrowy drób wolno wynosić i to w stanie zabitym, za pozwoleniem państwowego weterynarza, jaja zaś tylko po starannem wymyciu w sodzie;
- c) padłe lub zabite chore zwierzęta należy bezwzględnie ze wszystkimi ich częściami w sposób nieszkodliwy zniszczyć;
- d) łajno, resztki żywności i inne odpadki należy codziennie dobrze pozmiatać i spalić lub z mlekiem wapiennym wymieszać i składać do szczelnie zamkniętego dołu.

Jeżeli cholera w tej samej miejscowości nawiedzi drób we większej liczbie obejść, można tę zarażoną miejscowość zamknąć (§ 20, punkt 2, lit. f ogólnej ustawy o zarazach zwierzęcych). We większych miejscowościach można zamknięcie to ograniczyć na części ich obszaru.

§ 5.

Jeżeli w jakim dotkniętym zarazą obejściu cały drób wyginął lub został wybity albo jeżeli w ciągu ośmiu dni od ostatniego wypadku śmierci, zabicia lub wyzdrowienia żaden więcej wypadek choroby nie zaszedł, zawiadomić o tem należy polityczną władzę powiatową. Obowiązkiem jej będzie w takim razie zarządzić dezynfekcyę ubikacyi przez drób zajmowanych i po przeprowadzeniu jej zarządzić za wygasłą znać.

Ewentualne zamknięcie miejscowości należy znieść, jeżeli odpadną warunki, w których zarządzić je wolno.

§ 6.

Jeżeli drób ginie podczas przepędu lub transportu na wozach wśród objawów uzasadniających podejrzenie cholery ptasiej (§ 2.), winien kierujący przewozem dalszy transport jak najrychlej zastanowić. Także i do tych przypadków stosują się przepisy §§ 2. do 5. Dezynfekcyę ma się jednak rozciągać także na owe części wozu i innych środków transportowych (klatek, koszu itp.), które z drobiem były w styczności.

Wozy kolejowe, użyte do transportu żywego drobiu, winien ten zarząd kolejowy, w którego obrębie wyładowanie nastąpiło, poddać dezynfekcyi według jednej z metod postępowania, wymienionych w rozporządzeniu wykonawczem z dnia 7. sierpnia 1879, Dz. u. p. Nr. 109, do § 10. ustawy z dnia 19. lipca 1879, Dz. u. p. Nr. 108.

Wysokość przypadającej za to należytości oznaczy c. k. Ministerstwo kolei żelaznych po wysłuchaniu zarządów poszczególnych kolei.

§ 7.

Jeżeli szczególne okoliczności tego wymagają, może polityczna władza powiatowa — celem zapobieżenia zawleczeniu cholery ptasiej — dla obszaru poszczególnych gmin lub też dla całego powiatu politycznego wydać zarządzenie, że drób na sprzedaż przeznaczony przewozić wolno na drogach publicznych li tylko na wozach, w kłatkach, koszach lub innych środkach transportowych tak urządzonych, by łajno lub podściółka wypadać nie mogły, a przed każdorazowym przewozem wyczyszczonych i wydezynfekcyonowanych.

Pod tymi samymi warunkami może polityczna władza powiatowa zarządzić także nadzór weterynarsko-policyjny nad obejściami handlarzy drobiu i polecić im, by swój żywy towar tylko w takich miejscach na sprzedaż wystawiali lub wolno puszczały, do których drób miejscowy nie ma dostępu.

§ 8.

Na drób sprzedażny, przeznaczony na wywóz za granicę, trzeba mieć paszport dla transportu zwierząt (Viehpaß), w którym władza miejscowa potwierdzić ma, że w miejscowości, z której zwierzęta wywieziono, od ośmiu dni żadna zaraźliwa choroba drobiu nie panuje.

Drób taki wywozić wolno tylko przez ściśle oznaczone stacje wychodowe, w których poddać go należy zbadaniu przez weterynarza. Jeżeli przy badaniu nic podejrzanego nie stwierdzono, winien wyznaczony ku temu znawca zaopatrzyć paszport w uwagę „bez zarzutu“, oraz w numer protokołu oględzin, datę i podpis.

Z pod przepisu tego paragrafu wyłącza się drobny handel w powiatach granicznych.

§ 9.

Przekroczenia powyższych przepisów lub zarządzeń na ich podstawie wydanych podpadają pod karne postanowienia §§ 44. i 45. ogólnej ustawy o zarazach zwierzęcych.

§ 10.

Rozporządzenie to nabiera mocy obowiązującej w dziesięć dni po ogłoszeniu.

Koerber wlr.
Call wlr.

Wittek wlr.
Giovannelli wlr.

P o u c z e n i e

o

cholery ptasiej (tyfoidalnej zarazy drobiu) i o środkach jej tępienia.

1. Rodzaj choroby i jej rozszerzanie się.

Cholera ptasia jest zaraźliwą, łatwo przenośną chorobą, która nawiedza ptactwo domowe, mianowicie kury, indyki, gęsi i kaczki i kończy się prawie bez wyjątku śmiercią.

Zarażenie zdrowego drobiu następuje najczęściej przez wpuszczenie chorego drobiu między zdrowy. Prócz tego może się zaraza rozszerzać za pośrednictwem zwierząt padłych w skutek zarazy oraz odchodów (jaja, łajno, krew, wnętrzności, pióra itd.) żywych lub zabitych chorych kur, gęsi, kaczek itd. Wreszcie może się zdrowy drób zarazić w ten sposób, że się dostaje na drogi i pastwiska lub do potoków i kałuż, których poprzednio chore ptactwo używało.

2. Oznaki cholery ptasiej.

Zarażenie drobiu poznać można najpierw po nagle zaszłych wypadkach śmierci. Gęsi, kury, kaczki itp. padają często tak, że nie można u nich stwierdzić poprzednio żadnych widocznych objawów choroby.

Przy bliższem jednak badaniu spostrzedz można po kilku pierwszych wypadkach śmierci, że niektóre ptaki są ociężałe i smutne, jeżą pierze, zwieszają skrzydła, objawiają większe pragnienie, często wymiotują i cierpią na cuchnącą biegunkę. Wydzielone łajno jest najpierw gęste, żółtawej barwy, później sluzowate, wodniste i zielone.

3. Zapobieganie cholery ptasiej.

Zawleczeniu zarazy zapobiedz można zachowaniem następujących środków ostrożności:

- a) unikając zakupna obcego a głównie z zagranicy importowanego drobiu;
- b) usuwając w sposób nieszkodliwy resztki bitego lub zużytego w domu obcego drobiu;
- c) trzymając drób z daleka od takich dróg, pastwisk, potoków itp., do których obcy drób ma przystęp;
- d) nie wpuszczając handlarzy drobiu w obręb obejścia.

Jeżeli nie można uniknąć zakupna obcego drobiu, jak na przykład w celach chowu, natenczas wskazanem jest trzymać taki drób przez 6 do 8 dni w osobnem zamknięciu i wtedy dopiero złączyć z poprzednio posiadany drobiem, jeżeli w podanym powyżej czasie nie okażą się żadne objawy chorobowe.

Wymienić tu dalej należy także szczepienia ochronne jako środek zaradczy.

4. Zachowanie się po wybuchu cholery ptasiej.

Leczenie chorego drobiu lekarsztwami pozostaje z reguły bez skutku i nie jest dlatego wskazane. O wiele skuteczniejszym jest natychmiastowe

wybiecie chorych zwierząt i usunięcie w sposób nieszkodliwy, gdyż wyzdrowienie następuje tylko w wyjątkowych wypadkach.

W każdym razie należy zdrowe ptaki od chorych i podejrzanych o chorobę natychmiast oddzielić i w osobnych zamknięciach umieścić. Zdrowy drób musi otrzymać także naczynia na żywność i wodę, których chore zwierzęta nie używały. Wskazaniem jest dalej, by zdrowy drób podzielić na mniejsze partye i wszelkiemu zetknięciu się tych stad między sobą zapobiec.

Padły i wybity chory drób spalić należy ze wszystkimi jego częściami (a więc i pióra) — jeżeli go technicznie w sposób nieszkodliwy użyć nie można (przez przerobienie w kafildezynfektorze) — albo pogrzebać na ścierwisku tak głęboko, by ścierwo ptactwa przysypane rozczynionem wapnem co najmniej na 1 metr wysoko było ziemią przykryte. Wrzucanie martwego drobiu do dołów z gnojem lub składów nawozu jest bardzo niebezpieczne, gdyż zarazki cholery ptasiej utrzymują się w gnoju przez dłuższy czas i mogą spowodować ponowny wybuch cholery.

Jeżeli w obejściu dotkniętem zarazą cały drób wyginął lub został wybity lub jeżeli od ostatniego wypadku śmierci, zabicia lub wyzdrowienia ośm dni upłynęło, należy tak miejsca, w których drób ten trzymano jak i — wedle możliwości — także wszystkie

przedmioty, z którymi miał styczność, starannie z zarazków oczyścić.

Najskuteczniej oczyszcza się z tych zarazków w następujący sposób:

- a) łajno, resztki żywności i zmiecione śmiecie należy spalić lub w ten sam sposób zakopać, jak zwierzęta, które na cholere zginęły (ustęp trzeci);
- b) podłogi, drzwi, ściany, drążki do siedzenia, naczynia na żywność i wodę należy starannie wymyć gorącym ługiem (3 kilogramy sody do prania na 100 litrów wody); nadpsute lub małej wartości przedmioty z drzewa najlepiej spalić;
 - podłogi z ziemi i piasku skopać należy ile możliwości co najmniej na głębokość 10 centymetrów, wykopany materiał zaś podobnie jak łajno i śmiecie (według ustępu a) zakopać;
 - baseny do pływania należy spuścić i starannie wyczyścić;
- c) oczyszczone kojce dobrze przewietrzyć należy, poczem należy
- d) podłogi, ściany, drzwi itd. mlekiem wapiennym (5 kilogramów żrącego wapna na 100 litrów wody) otynkować.